

Διεκδικούμε πραγματική αύξηση της χρηματοδότησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης – Κατάργηση της ΕΘΑΕ

Η πρόσφατη ανακοίνωση του ΥΠΑΙΘ για την χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων αποτελεί **προσβολή στη νοημοσύνη** κάθε μέλους ΔΕΠ, κάθε ερευνητή, εργαζόμενου και φοιτητή στα Πανεπιστήμια της χώρας μας.

Η κυβέρνηση προκαλεί όταν ισχυρίζεται ότι η αυξημένη κατά 13 εκ. ευρώ Ετήσια Τακτική Επιχορήγηση των ΑΕΙ καλύπτει τις «πραγματικές ανάγκες» (sic) των 27 ΑΕΙ με τους 800.000 φοιτητές, τα 430 προγράμματα προπτυχιακών, τα 1110 προγράμματα μεταπτυχιακών, και τα 291 προγράμματα διδακτορικών σπουδών. Όταν είναι γνωστό, ότι με τους προϋπολογισμούς των τελευταίων πολλών χρόνων, τα περισσότερα Πανεπιστήμια δεν καλύπτουν ούτε τα λειτουργικά τους έξοδα. Όταν, σύμφωνα με τη Eurostat, η χώρα μας έχει τη χειρότερη αναλογία μελών ΔΕΠ/φοιτητή στην Ε.Ε. (1 Μέλος ΔΕΠ / 38.7 Φοιτητές, ενώ ο μέσος όρος στην Ε.Ε. είναι 1 Μέλος ΔΕΠ/15 φοιτητές). Όταν η φοιτητική μέριμνα βρίσκεται στο χαμηλότερο σημείο που ήταν ποτέ. Με τραγικές συνέπειες για τους φοιτητές, τις οικογένειές τους και την ποιότητα των σπουδών τους, με άμεση αντανάκλαση στην ποιότητα της δικής μας δουλειάς.

Τι μετρούν οι «ποιοτικοί δείκτες»

Το αναφερόμενο ως «*αντικειμενικό και διαφανές σύστημα κατανομής χρηματοδότησης το οποίο λαμβάνει υπόψιν του και ποιοτικούς δείκτες απόδοσης των ΑΕΙ*» αποτελεί **παραπλανητική και επικίνδυνη μεθοδολογία χρηματοδότησης**. Ουσιαστικά πρόκειται για ένα σύστημα κατανομής της υποχρημαδότησης στη βάση μοριοδότησης με ομάδες κριτηρίων, οι συντελεστές των οποίων καθορίζουν την κατάταξη του κάθε Πανεπιστημίου. Οι κατηγορίες στις οποίες διαγωνίζονται τα Πανεπιστήμια είναι οι εξής πέντε: α) Συνεχής βελτίωση των βασικών ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων του πανεπιστημίου (υποχρεωτική), β) Αριστεία στην έρευνα και επιδόσεις του επιστημονικού προσωπικού, γ) Διασύνδεση με την κοινωνία, την αγορά εργασίας, και αξιοποίηση της παραγόμενης γνώσης, δ) Διεθνοποίηση, ε) Ποιότητα πανεπιστημιακού περιβάλλοντος. Το κάθε ΑΕΙ επιλέγει το ίδιο τις 2 κατηγορίες «ποιοτικών κριτηρίων» στις οποίες θα διαγωνιστεί. Έτσι, ένα Πανεπιστήμιο, προκειμένου να πάρει καλό βαθμό, πρέπει να φροντίσει να καλλιεργήσει εκείνες τις πλευρές λειτουργίας του από τις οποίες θα κριθεί τελικά η κρατική χρηματοδότησή του. Με αυτό τον τρόπο, τα ΑΕΙ διαφοροποιούνται μεταξύ τους, κατηγοριοποιούνται de facto, και εμφανίζονται να επιλέγουν τα ίδια την αρένα στην οποία θα διαγωνισθούν. Σύμφωνα δε με το δόγμα ότι ο εξοντωτικός ανταγωνισμός μεταξύ ατόμων, ομάδων, εργαστηρίων, τμημάτων, σχολών, ΑΕΙ προάγει την αριστεία, εισάγονται διάφοροι δείκτες για να ποσοτικοποιηθεί η ποιότητα του ερευνητικού έργου! Δείκτες που αμφισβητούνται από την ακαδημαϊκή κοινότητα και συχνά αναθεωρούνται, αφού η αγοραία λογική που τους διέπει εξαντλεί γρήγορα τα όριά τους.

Ο βαθμός εμπορευματοποίησης είναι ο κοινός τόπος και των υπόλοιπων κριτηρίων. Η ποιότητα της διασύνδεσης ενός Πανεπιστημίου με την κοινωνία ποσοτικοποιείται με βάση τις πωλήσεις εκπαιδευτικών (πχ προγράμματα δια βίου μάθησης) κι ερευνητικών προϊόντων (πατέντες, τεχνοβλαστοί). Η «ποσοτικοποίηση» της διεθνοποίησης περιλαμβάνει τις πωλήσεις ξενόγλωσσων προγραμμάτων σπουδών. Ενώ η ποιότητα του πανεπιστημιακού περιβάλλοντος αξιολογείται μεταξύ άλλων με βάση τις δωρεές και χορηγίες που συγκεντρώνει ένα ΑΕΙ.

Όπως οι δείκτες απόδοσης μιας επιχείρησης θέτουν συγκεκριμένους στόχους για την ανάπτυξη της κερδοφορίας της και τη βελτίωση της θέσης της σε σχέση με τον ανταγωνισμό, έτσι κι οι «ποιοτικοί δείκτες» της ΕΘΑΑΕ διαμορφώνουν όρους «ανταγωνισμού» ανάμεσα στα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, όχι σε σχέση με την ποιότητα της εκπαίδευσης και της έρευνας, αλλά σε σχέση με τα «*ιδιαίτερα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα που έχουν*». Η μεθοδολογία αυτή έχει ως αποτέλεσμα να εντείνεται η κατηγοριοποίηση μεταξύ τους, να ανοίγει η ψαλίδα ανάμεσα στα «εύρωστα» πανεπιστήμια και στα υπόλοιπα, και να επιδεινώνονται οι όροι φοίτησης κι εργασίας. Οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ γνωρίζουν πολύ καλά ότι οι καλογουαλισμένες βιτρίνες πολλών Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων οφείλονται συχνά στην εμπορευματοποίηση ερευνητικών ή εκπαιδευτικών προϊόντων εις βάρος της ποιότητας της δωρεάν, και άρα μη προσοδοφόρας, εκπαίδευσης που οφείλουν να παρέχουν στους φοιτητές τους.

Οι πραγματικοί στόχοι της αξιολόγησης κι ο ρόλος της ΕΘΑΑΕ

Το σύστημα της λεγόμενης αξιολόγησης, που εφαρμόζεται στα Πανεπιστήμια εδώ και τουλάχιστον μια δεκαετία, δεν έχει δώσει κανένα αποτελέσματα «μετρήσιμης» αναβάθμισης των σπουδών. Αντιθέτως, έχει επιβαρύνει τη διοικητική διαδικασία, τον φόρτο εργασίας των μελών ΔΕΠ και η λεγόμενη αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας έχει απαξιωθεί πλήρως από τους φοιτητές. Γίνεται φανερό πλέον πως η προηγούμενη δεκαετία, χρησιμοποιήθηκε ως περίοδος επώασης και καλλιέργειας «κουλτούρας αξιολόγησης», ώστε σήμερα να οδηγηθούμε στην αποδοχή της **αναγκαστικής κατηγοριοποίησης των Πανεπιστημίων, της ευθυγράμμισης τους με τη λογική της αγοράς με μοχλό πίεσης τη στρόφιγγα της «πρόσθετης» χρηματοδότησης**, που σήμερα αποτελεί το 20% της Ετήσιας Τακτικής Επιχορήγησης και κανείς δε γνωρίζει το ύψος που θε έχει αύριο.

Αυτοί καθαυτοί οι «ποιοτικοί δείκτες» της ΕΘΑΑΕ, αλλά κι ο τρόπος εφαρμογής τους, είναι αποκαλυπτικοί του ρόλου της ως «ανεξάρτητης αρχής» - ρυθμιστή της αναδυόμενης αγοράς εκπαιδευτικών κι ερευνητικών προϊόντων που στήνεται στη χώρα μας. Όχι μόνο επιβεβαιώνουν πλέον πέραν πάσης αμφιβολίας τον πραγματικό στόχο της αξιολόγησης αλλά εκθέτουν ανεπανόρθωτα και όλες τις προηγούμενες κυβερνήσεις, καθώς και τα πολιτικά κόμματα και δυνάμεις που στήριξαν και στηρίζουν τον θεσμό με ή χωρίς αστερίσκους. Δεν θα μπορούσαν βέβαια να κάνουν και διαφορετικά, αφού έχουν υπηρετήσει με συνέπεια τη διαδικασία της Μπολόνια και αξιοποίησε τις εργαλειοθήκες του ΟΟΣΑ για να φθάσει σήμερα η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση της χώρας μας να ξεπουλιέται στο παζάρι όπως και άλλες υποδομές της χώρας μας.

Η διεθνής εμπειρία

Οι ελληνικές κυβερνήσεις δεν πρωτοτυπούν. Εκπονούν κι εφαρμόζουν πολιτικές που έχουν ήδη εφαρμοστεί σε μια σειρά χωρών της ΕΕ και στη Μεγάλη Βρετανία. Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι αυτοί οι «ποιοτικοί δείκτες» δεν αποτελούν νούμερα που αφορούν μόνο τις διοικήσεις των ιδρυμάτων, αλλά εξειδικεύονται σε συγκεκριμένες ιεραρχήσεις σε σχέση με τις δαπάνες των πενιχρών προϋπολογισμών των ιδρυμάτων, σε ειδικούς δείκτες που καταλήγουν στα τμήματα, αλλά και στις αξιολογήσεις των διδασκόντων. Σε αρκετές χώρες, συνάδελφοι δεν εξελίσσονται εάν δεν συνεισφέρουν με συγκεκριμένο τρόπο στους δείκτες των ιδρυμάτων (π.χ. εφαρμογή ατομικών οικονομικών πλάνων). Η «αξιολόγηση» αποτελεί εργαλείο ατομικού εκφοβισμού για να απονευρωθούν κινητοποιήσεις κι η αντίσταση στην περαιτέρω εμπορευματοποίηση των ιδρυμάτων, λειτουργώντας έτσι ως επικουρικός κατασταλακτικός μηχανισμός.

Έχει δίκιο η Υπουργός;

Η Υπουργός επιχαίρει που «τα Πανεπιστήμια της χώρας μας περνούν σε μια νέα εποχή», που με κρατική ευθύνη και παρέμβαση, δηλαδή, γίνονται πιο ασφυκτικοί οι όροι επιχειρηματικής λειτουργίας τους. Πράγματι, τόσο οι μέχρι τώρα όσο και οι εξαγγελθείσες ρυθμίσεις, στόχο έχουν την παραπέρα υποταγή του Πανεπιστημίου στα συμφέροντα της αγοράς, στα συμφέροντα δηλαδή των λίγων που αναμένουν οφέλη από την εμπορευματοποίησή τους. Ωστόσο, δεν είναι πρόπον να διεκδικεί τα εύσημα μόνο η κυβέρνηση της ΝΔ. Το νομοθετικό της έργο συνεχίζει αυτό του ΣΥΡΙΖΑ και των προκατόχων του. Στο όνομα της αναβάθμισης, της αριστείας, του εκσυγχρονισμού ή του νοικοκυρέματος, ανάλογα με το ιδεολόγημα που εγκλώβιζε πιο αποτελεσματικά τις λαϊκές μάζες σε κάθε περίπτωση, όλες οι κυβερνήσεις προώθησαν μεταρρυθμίσεις ευθυγραμμισμένες με τη «Διαδικασία της Μπολόνια» στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Ο στόχος ήταν και είναι το Πανεπιστήμιο να υπηρετεί την κερδοφορία επιχειρηματικών ομίλων κι όχι τη μόρφωση των νέων της χώρας μας, ούτε την πρόοδο της επιστήμης σε όφελος της κοινωνικής πλειοψηφίας. Αυτό είναι το «αυτοδιοίκητο», αυτή είναι η «αυτονομία» των ιδρυμάτων που υποστηρίζουν όλες οι δυνάμεις, πέραν της ΔΗΠΑΚ.

Η διαφάνεια που διαφημίζει η κυβέρνηση δεν αφορά την ακαδημαϊκή κοινότητα και τους όρους σπουδών κι εργασίας, αλλά τους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των «παιχτών» της αγοράς. Ακόμα περισσότερο δεν αφορά την πλειοψηφία της ελληνικής κοινωνίας που βάζει βαθιά το χέρι στην τσέπη για να σπουδάσει τα παιδιά της ενώ βλέπει να δίνονται απλόχερα εκατοντάδες εκατομμύρια σε εταιρίες – κολοσσούς και δισεκατομμύρια για εξοπλισμούς του ΝΑΤΟ.

Συνάδελφοι,

έχουμε χρέος απέναντι στους φοιτητές μας, την ελληνική κοινωνία και την επιστήμη μας να αντισταθούμε στην αρχιτεκτονική ενός Πανεπιστημίου που προϋποθέτει τον άγριο, εξοντωτικό ανταγωνισμό μεταξύ φοιτητών, εργαζομένων, ερευνητών, μελών ΔΕΠ, εργαστηρίων, τμημάτων και ιδρυμάτων, στο όνομα μιας ανάπτυξης που τους καρπούς της δε θα γευτούν ποτέ οι περισσότεροι από μας.

Στα πλαίσια αυτά, καλούμε όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητα, να απαιτήσουμε έμπρακτα:

- Γενναία αύξηση της κρατικής χρηματοδότησης στο ύψος των πραγματικών αναγκών.
- Ισότιμη χρηματοδότηση όλων Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων για σπουδές υψηλού επιπέδου για κάθε φοιτητή, για πτυχία με αξία.
- Κατάργηση των διδάκτρων κάθε μορφής.
- Προσλήψεις για κάλυψη όλων των κενών σε μέλη ΔΕΠ, εργαστηριακό και διοικητικό/τεχνικό προσωπικό.
- Όχι στις καταργήσεις συγχωνεύσεις τμημάτων με βάση τους όρους και τα «εμπορικά» κριτήρια της ΕΘΑΑΕ.
- Κατάργηση της ΕΘΑΑΕ.

ΔΗΠΑΚ, 1 Μαρτίου 2022